

Gedeputeerde Pieter van Geel: **"STEVIGE GROENE CONTOUREN OM OPEN RUIMTE"**

In Booming Brabant – 20% van de Nederlandse export komt uit deze provincie – staat de open ruimte onder grote druk. Pieter van Geel, gedeputeerde voor ruimtelijke ordening en landbouw, probeert de ruimtelijke ontwikkeling in goede banen te leiden. Onder zijn leiding is een nieuw streekplan ontwikkeld en wordt – na de varkenspestepidemie – het platteland ingrijpend gereconstrueerd.

Rosmalen, waardoor er een band bebouwing ontstaat van Waalwijk via Den Bosch naar Oss. Vergelijkbare processen spelen zich af tussen Bergen op Zoom en Breda, en tussen Eindhoven en Helmond. "Vaak zijn de stukjes groen tussen plaatsen nog maar een kilometer breed", zegt Van Geel langs de kaart lopend. "En dan moet je bedenken dat deze kaart de situatie van tien jaar geleden weergeeft". Op een kaart op een andere wand heeft Van Geel aangegeven hoeveel huizen er tot 2005 waar gebouwd worden. Alles bij elkaar opgeteld zijn dat er 121.100. Daarnaast vragen bedrijven-terreinen ruimte. De ruimtehonger is in 2005 nog lang niet gestild. In het nieuwe streekplan wordt de ruimtebehoefte voor de komende twintig jaar geraamd op 11.000 hectare voor 160.000 nieuwe huizen en 6000 hectare voor nieuwe bedrijven-terrein. De vraag naar ruimte voor water in de Brabantse beekdalen wordt geschat op 20.000 hectare. Van Geel moet al die ruimteclaims op elkaar afstemmen en Brabant leefbaar houden.

Volgend jaar neemt u zitting in de Tweede Kamer. In 1998 werd u ook gevraagd, maar wilde u niet. U had in Brabant nog een missie te voltooien. Welke missie en hoe staat het met de voltooiing daarvan?

"Voltooien is niet het goede woord. Ik wilde twee zaken goed op de rails zetten: het nieuwe streekplan en de reconstructie van het buitengebied na het uitbreken van de varkenspest. Zoals het er nu naar uitziet worden het Ontwerp Streekplan en het Koepelplan voor de reconstructie van het buitengebied dit jaar nog vastgesteld. Met beide liggen we op schema".

Hoe heeft u de reconstructie van het buitengebied aangepakt?

"We hebben de reconstructie van de varkenshouderij meteen verbreed tot een integrale vernieuwing van het hele buitengebied. Door alle sectorale nota's die er in de loop der jaren

over de groene ruimte zijn uitgestort zit het buitengebied volkomen op slot. Eerst moesten de boerderijen vanwege de stankoverlast weg uit de dorpen. Later mochten ze vanwege de ammoniak-emissies weer niet dichtbij natuurgebieden zitten. Er blijven zo geen plekken over waar de landbouw vooruit kan. Zo zijn er nog meer veel sectorale plannen; voor waterberging, anti-verdroging, natuur en landschap, cultuurhistorie, recreatie enzovoorts. Er wordt bij ons van bovenaf van alles over de schutting gegoooid. Wat anderen tamelijk los van elkaar bedacht hebben moeten wij zien te combineren. Dat roept weerstanden op en lukt niet; daarom komt er van veel sectoraal beleid weinig terecht. Wij willen nu in plaats van een sectorale zonering een integrale zonering toepassen. Maar daar hebben we beleidsruimte voor nodig. Anders komen we er niet uit".

Wat houdt die integrale zonering in?

"We hebben een Koepelplan ontwikkeld waarin we drie soorten gebieden onderscheiden. In landbouwon ontwikkelingsgebieden willen we de intensieve vormen van landbouw zoals de varkens- en pluimveehouderij en de glastuinbouw concentreren. Die liggen voldoende ver van natuurgebieden en woonkernen af. In extensiveringsgebieden krijgen natuur, landschap en water voorrang. Daar is geen plaats voor intensieve functies; wel voor biologische landbouw, melkveehouderij en extensieve recreatie. In verwevingsgebieden willen we een mengeling van natuur, landschap, cultuurhistorie en landbouw. Er vindt dus een herordening van functies plaats. Functies die elkaar in de weg zitten komen nu te veel door elkaar voor. Sommige landbouwbedrijven zullen verplaatst moeten worden, andere zullen moeten stoppen of zich moeten richten op zaken als agro-toerisme, zorg of natuurbeheer".

FOTO: ERIK 'T HULLENAAR

Van Geel: "Er wordt bij ons van bovenaf van alles over de schutting gegooid"

Pieter van Geel (Valkenswaard 1951) is sinds 1995 gedeputeerde Ruimtelijke Ordening en Landbouw in Noord-Brabant, waar hij veruit de populairste politicus is. Hij is de rijzende ster binnen het CDA. Voor die partij verkast hij volgend jaar van Den Bosch naar Den Haag waar hij zitting neemt in de Tweede Kamer. Als het CDA in de regering komt is hij een potentieel minister. Landbouwminister Brinkhorst zei over hem: "Hij zou een goed minister zijn; jammer dat hij van de verkeerde partij is". Vanwege zijn nonchalante flair, jongensachtige imago en energieke aanpak wordt Van Geel wel vergeleken met de Jan Terlouw van vroeger. Sterke punten zijn zijn toegankelijkheid, helderheid, bestuurlijke daadkracht, vermogen mensen te verenigen in een nieuwe denkrichting en hen net een stapje verder te laten zetten dan ze van nature geneigd zijn te doen. Als fervent fietser heeft hij de instelling van een wielrenner: "Ik geef nooit op en ga bij tegenwind gewoon harder trappen". Van Geel studeerde planologie in Nijmegen, werkte als planoloog in Helmond en werd daar vervolgens ook hoofd beleidsontwikkeling en gemeentesecretaris. Hij is vice-voorzitter van het Interprovinciaal Overleg.

gezocht worden in andere steden binnen diezelfde stedelijke regio. Die afwegingen kun je wel maken op het niveau van de stedelijke regio Eindhoven-Helmond, maar niet op het niveau van BrabantStad. Functies waarvoor in Breda geen plaats is kun je niet naar Helmond dirigeren. Een netwerkstad moet het schaalniveau hebben van een daily urban system. Ik zou de term netwerkstad het liefst reserveren voor stedelijke regio's als Eindhoven-Helmond en de term stedelijk netwerk voor BrabantStad. Maar dat is teveel jargon voor burgers en raadsleden".

Toch maakt u zich sterk voor de ontwikkeling van BrabantStad. Is dat ingegeven door opportunistische overwegingen omdat Pronk een miljard gulden beschikbaar stelt voor de ontwikkeling van netwerksteden?

"Nee. Met het concept BrabantStad willen we de Brabantse steden internationaal positioneren ten opzichte van stedelijke gebieden als de Deltametropool. Onze steden hebben afzonderlijk onvoldoende power voor een aantrekkelijk internationaal vestigingsmilieu. Daarom moeten ze hun krachten bundelen, bijvoorbeeld op het gebied van culturele voorzieningen. Daarvoor moet de cohesie tussen de steden versterkt worden. Vandaar onze plannen voor een Brabantspoor, een systeem van light-railverbindingen dat steden en randcentra met elkaar verbindt. Daarnaast willen we de steden via HSL-shuttles verbinden met HSL-stations, want de HSL stopt nergens in Brabant".

Stimuleert u daarmee niet dat de open ruimten tussen de steden nog sneller vollopen? Hoe kun je de toenemende druk daarop weerstaan?

"Wij willen de open ruimte beschermen met stevige groene contouren. Niet alleen rondom natuurgebieden zoals minister Pronk voorstelt in zijn Vijfde Nota, maar ook om landbouwgebieden. Daarmee streven we naar een planologische basisbescherming. Maar daarmee ben je er niet. Als je in de hoofden en harten van burgers en bestuurders niet weet op te roepen dat iets het waard is beschermd te worden, gaan ze de marges van het beleid opzoeken. Naar hen toe zullen we dus een geweldige communicatieve inspanning moeten verrichten, want Brabanders gaan vanouds slordig om met ruimte. We moeten een nieuwe rationaliteit aan het buitengebied geven, ook economisch. Natuur- en waterbeheer en toerisme moeten belangrijke economische pijlers worden. Boeren moeten plattelandsondernemers worden die meer doen dan zoveel mogelijk landbouwproducten produceren tegen een zo laag mogelijke prijs. Mobieltjes kunnen we goedkoop produceren, maar stilte en open ruimte niet".

U vraagt beleidsruimte van het rijk...

"We willen de ruimte krijgen om rond natuurgebieden zones van 250 meter in te stellen in plaats van 500 meter. Daar stellen we tegenover dat we ernaar streven alle intensieve veehouderij in die zone te beëindigen. De minister heeft gezegd dat hij zich daar niet tegen verzet als de Kamer ermee instemt. Als we geen beleidsruimte krijgen bij de toepassing van stank- en ammoniakregels, krijgen we de zaak ruimtelijk niet in beweging".

Uw andere grote klus is het nieuwe streekplan. Het ontwerp is nu bijna klaar. Is het niet ingehaald door de Vijfde Nota? U wilt wonen en werken concentreren in vijf stedelijke regio's. Pronk wil van de Brabantse steden één netwerkstad maken: BrabantStad.

"Wij zijn het niet eens met de invulling die de Vijfde Nota geeft aan netwerksteden. Een netwerkstad is een stedelijke regio waarbinnen afwegingen inzake wonen en werken gemaakt moeten worden. Als er binnen een stedelijke regio in de ene stad geen ruimte is voor woningen of bedrijven moet daarnaar

Hoe houdt u lokale bestuurders in de hand? Hoe streng bent u bijvoorbeeld in het beoordelen van bestemmingsplannen?

"We moeten af en toe flink op de rem trappen en dat wordt ons niet in dank afgenomen. In Brabant kon je altijd gemakkelijk overal bouwen op de zandgronden. Dat heeft geleid tot een structuurloosheid in de bebouwing. Daardoor kan de open ruimte ineens dichtslippen. Die structuurloosheid moeten we terugdringen. Dat besef zit nog niet bij iedereen tussen de oren. Bestemmingsplannen zijn daar bijvoorbeeld nog niet op aangepast. Ook kost het sommige gemeenten moeite zich te ontworsten aan het cliëntisme. Ruimtelijke ordening is geen kwestie van dikke nota's, maar van duizenden kleine beslissingen. We hebben bestuurders nodig met een passie voor details en voor het buitengebied. Wethouders zijn nog te vaak tevreden met een mooi bestemmingsplan dat een bureau voor hen gemaakt heeft. Zo'n plan is pas het begin van een proces dat tot kwaliteitsversterking moet leiden".

U wilde in Brabant gaan experimenteren met de openruimteheffing, maar het kabinet wil daar nog op studeren. Waarom bent u zo'n fervent voorstander van die heffing?

"Pronk wil het gebruik van open ruimte onaantrekkelijk maken met een heffing. Hij wil daar nog niet aan omdat hij bang is dat mensen met veel geld ruimte kunnen kopen in het buitengebied. Ik wil het buitengebied planologisch beschermen. Ik benader de openruimteheffing vanuit het principe 'de vervuiler betaalt'. Ik zie het als een compensatie voor het aantasten van open ruimte. Die open ruimte heeft een bepaalde waarde in de vorm van stilte, openheid, natuur of landbouw. Die waarde is in geld uit te drukken. Soms is een stuk open ruimte veel waard, soms weinig. Een stuk open ruimte tussen een snelweg en een spoorlijn is bijvoorbeeld minder waard en hoeft minder te kosten dan een open zone tussen twee steden. De heffing verschilt dus per geval. De opbrengst gaat wat mij betreft ook niet naar de schatkist, maar wordt gebruikt voor de verbetering van de kwaliteit van de open ruimte".

Stel dat het CDA na de Kamerverkiezingen volgend jaar weer mee gaat regeren en u gevraagd wordt minister van VROM te worden. Kunt u dan uit de voeten met de Vijfde Nota?

"Niemand kent mijn politieke wensen, maar in het zeer theoretische geval dat ik voor deze post gevraagd zou worden, kan ik heel goed leven met de doelstellingen en hoofdlijnen van de Vijfde Nota. Ik heb wel duidelijker ideeën over wat centraal en wat decentraal moet worden ingevuld. Daarin is de nota dubbelzinnig. Deel 3 moet daar straks uitsluitend over geven. Nu staat er dat er decentraal rode en groene contouren getrokken mogen worden, maar misschien worden daar straks hele strikte centralistische richtlijnen voor gegeven. Ik kan me wat dat betreft niet vinden in de ideeën van Duyvesteyn daarover die meer centrale sturing wil dan Pronk. Met de hoofdlijnen kan ik goed uit de voeten. Met Nieuwjaar schreef Pronk me een kaartje waarop stond: 'Je was tot nog toe de eerste en enige die iets positiefs over de Vijfde Nota zei.'"

HENK DONKERS

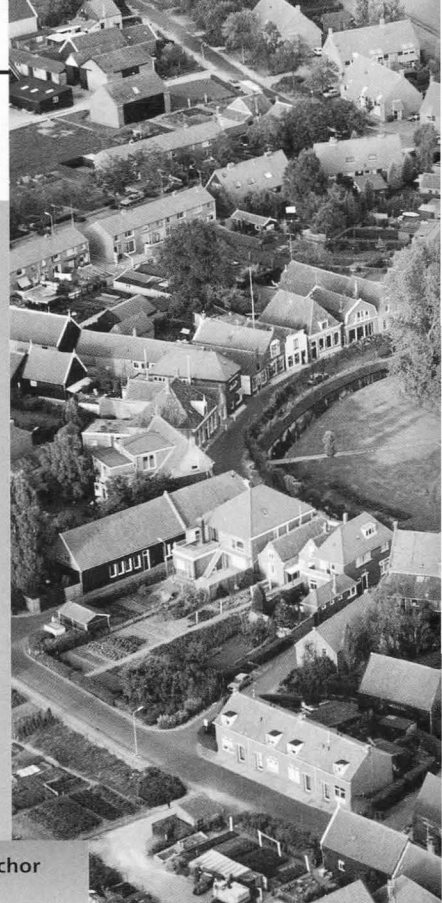
KORT

TIJDSCHRIFT VOOR DE LEEFOMGEVING

Het Technisch Weekblad heeft het Tijdschrift voor de Leefomgeving gekozen tot beste bedrijfsblad van de Nederlandse advies- en ingenieursbureaus van het jaar 2000.

De jury vindt onder meer dat het tijdschrift "er professioneel uitziet. Het blad is prettig leesbaar en heeft goede onderwerpen. Nadeel voor ingenieurs is dat er relatief weinig 'harde' techniek te vinden is". De redactie is uiteraard zeer ingenomen met de prijs en beschouwt hem als een steun in de rug bij haar streven naar hoge kwaliteit, zowel naar vorm als inhoud.

Dreischor

Hoe komen gemeenten aan FSC-hout?

Gemeenten tonen interesse voor FSC-gekeurd hout, maar weten vaak niet hoe ze de toepassing in de praktijk kunnen realiseren. Dit blijkt uit een onderzoek van Milieudefensie. Om het gebruik van duurzaam hout door en voor gemeenten gemakkelijker te maken heeft de milieu-organisatie een handleiding samengesteld.

© Het FSC-keurmerk (Forest Stewardship Council) is betrouwbaar en goed te controleren. Hout met dit certificaat komt uit duurzaam beheerde bossen. Uit een enquête onder 200 gemeenten blijkt dat die vaak tegen praktische knelpunten aanlopen. "We wisten niet waar we het FSC-gekeurd hout konden krijgen", meldt een medewerker van een gemeente. Ook hebben zij veel vragen over de toepassingsmogelijkheden van minder bekende gecertificeerde houtsoorten. De handleiding geeft hierover gerichte informatie, evenals over verkrijgbaarheid, het assortiment en of de houtsoort het kwaliteitslabel KOMO bezit.

Er is nu ook een FSC-leveranciorgids van Stichting Goed Hout, die via internet is te raadplegen. Deze stichting, in september 1999 opgericht door bedrijven,

natuur- en ontwikkelingsorganisaties, bevordert kennisuitwisseling tussen bedrijven over goed bosbeheer en certificering. Bovendien promoot 'Goed Hout!' duurzaam bosbeheer en de producten die daaruit afkomstig zijn. Goed Hout! wil het marktaandeel van FSC-hout en houtproducten in Nederland vergroten tot 25% (3,5 miljoen m³) in 2003 en 50% (7 miljoen m³) in 2006. Dat is een ambitieuze doelstelling, omdat het aandeel gecertificeerd hout eind 1998 ongeveer 3% bedroeg.

Inlichtingen

- Milieudefensie Servicelijn, tel. 020 62 62 620, www.milieudefensie.nl
- Stichting Goed Hout!, tel. 030 69 26 398, www.goedhout.nl
- www.fscnl.org

WEGGEBRUIKERS TEVREDEN

Een dikke zeven geven weggebruikers aan Rijkswaterstaat als rapportcijfer. Dat is de uitkomst van een Nipo-onderzoek in opdracht van deze organisatie. Uitgesplitst in onderdelen bleek Rijkswaterstaat op het onderdeel 'doorstroming' het slechtst te scoren: net iets minder dan voldoende.